

GODE STEDER for JOLLESEJLERE

K 7 BØGESTRØMMEN

SILDEN af Hornbæk. Pokalsejlad v. Snekkersten 2009. Per Stigbølt ved roret.

TRÆSKIBS SAMMENSLUTNINGEN

*

ULF BRAMMER

2014

ISSN 0905-1635

INDHOLD

0	INDLEDNING	SØKORT NR	OMFATTER
1	KATTEGAT N for Sjæll. 129		Sjællands Odde-Hundested-Gilleleje
2	ISEFJORDEN	116 – 117 - 118	Holbæk Fjord - Roskilde Fjord
3	SUNDET N	131	Gilleleje - Helsingør - Tårnbæk - Sverige
4	KBH. HAVN	133 – 134	Bellevue - Kbh. – Avedøre – Sverige
5	SUNDET S	132	Avedøre - Køge - Stevns Klint – Sverige
6	FAXE BUGT	190	Rødvig - Præstø Fjord - Jungshoved
7	BØGESTRØMMEN	161- 162	Stege Bugt–Ulvsund-Storstrømmen
8	GRØNSUND & MØN	161-162-198	Grønsund – Møn - Hesnæs
9	SW SJÆLLAND	160 164	Masnedø – Karrebæk – Næstved Bisserup – Omø – Agersø-Korsør
10	STOREBÆLT- N	141	Korsør – Reersø – Kalundborg Fjord
11	SEJERØ BUGT	128	Røsnæs – Nekselø – Sejerø – Sj. Odde
12	SMÅLANDSFARV. Syd	160 142	Lolland N – Askø – Femø – Fejø Kragenæs – Onsevig – Tårs Fiskerihavn
13	GULDBORGSUND	163	Guldborg - Nykøbing F - Nysted
14	NAKSKOV FJORD	144	Albuen–Enehøje–Vejlø–Slotø–Nakskov

KILDER

Internet.

Wikipedia.

'Eniro.se' og 'KRAK.dk'.

Egne notater. Privat tryk 2010.

Kort og Matrikelstyrelsens *Søkort* 2010.

Auto-færdselskort, 1:200.00. Danmark 2007.

Med vikingen som lods. Max Vinner. Vikingeskibsmuseet. 1997.

1000 naturlejrpladser i Danmark. Naturstyrelsen + 10 foreninger. 2008?

Overnatning i det fri. Udgivet af Friluftrådets ERFA-gruppe. 20012, m. positioner.

JOLLESEJLADS

Træf Fjordens -- 2004. Th. MARCUS NOER fra Vikingskibsmuseet. UB.

Formålet med disse kapitler er at beskrive et farvand med dets kyster og pege på lune pladser for jollesejlere. Lidt lokalhistorie og seværdigheder. Det er også for at få de erfarne jollesejlere ud i andre farvand, end det velkendte.

14 kapitler er skrevet med disse **FORBEHOLD:**

A. Du har mindst en bestået DUELIGHEDS PRØVE!

B. Man sejler ikke, før alle ombord har accepteret at 'du' er fører af fartøjet.

C. Skibets fører påtager sig ansvaret for, at søvejsreglerne gennemføres.

NU er du velkommen til at sejle som TS-skib og din besætning kan være tryk.

Du er en erfaren jollesejler? Du har sejlet meget i jolle de sidste 3 år? Har du været omhyggelig med vedligeholdelsen? Er dine reflekser i orden ved hurtige manøvrer? Har du check'et dig selv med søvejsreglerne?' TS-skib.dk' har sådan en prøve!

Disse kapitler er en slags huskeseddel sammen med søkortet/søsportskortet. Det handler ikke om vore fartøjer, mere om strømhvirvler og store sten, om de steder, som er en oplevelse værd. De fleste oplysninger er ført a'jour gennem kontakt til TS-medlemmer i de nævnte områder. Steder med jollelaug er nævnt.

Kan du traile? Med en trailer kommer man vidt omkring, ser nye steder. Kender man sin båd, er det fristende med en ferietur til nye destinationer.

Man får en fornemmelse for, hvor meget der faktisk foregår i det lille land med de fordums store maritime traditioner. Vi taler om kystkultur, og det er glædeligt at se, hvordan vi – på trods af nutidens økonomiske og politiske forhold – alligevel kan dyrke glæden ved at færdes på vore farvande. Mon ikke der hos mange af os rumsterer minder om vovelig færd for 1000 år siden?

Tak for hjælpen til jer, der bidrog til disse sider! Og TAK til Egon & Sorte Per.

Noget om de praktiske ting

Det er meningen, at TS-medlemmer *selv* skal printe de ønskede sider ud - med tekst på begge sider. I en jolle skal alt kunne tåle vand, derfor bør man *laminere papiret* med en billig laminerings-varme-presse.

Der er ikke brugt tid på havne. Foruden 'De gode steder', handler teksten om adgang til at proviantere, om adgang til toilet OG om mulighed for at finde et sted at sove. Hvis det ikke er bekvemt at sove i sin jolle, nævnes en hel del *primitive lejrladser, campingpladser og togstationer*.

Husk at TS-Årbogen bør findes ombord, så du kan kontakte en lokal TS'er - eller læse om de TS-skibe du møder.

Det helt nye og moderne er - at man med en *i-phone* eller *GPS-modtager* kan finde primitive teltpladser og shelters nær kysten. 10 foreninger er gået sammen med *Naturrådet* om at oprette, vedligeholde og bruge disse pladser efter formlen: Kontakt stedets person - i visse tilfælde. Max. 25 kr. pr. person, pr. nat, pr. telt. Max 2 á 3 døgn. Tag dit affald med ved afgang! Detaljer i 'Det grønne Felt' i hvert kap.

Man rejser uden at blive ruineret, man får kontakt med naturen og lærer mere om vort land og det at sejle.

Sidetal. Hvert kapitel har sit eget sidetal fra 1 og opefter. Med 'Kapitel nr, navn og sidetal', så man kan hitte ud a' det, hvis - -!

TS-Pinsestævne
Ebeltoft 2005
"Thomas Højrup
med familie."
Foto: UB.

Der er adgang til næsten alle danske kyster, døgnet rundt, færdsel kun **til fods**. Hvis man vil blive nogle timer på et bestemt sted - "tage ophold" - skal det være mindst 50 m fra nærmeste beboelsesbygning.

Det er **ikke tilladt at slå telt op** på stranden.

Det er tilladt at færdes til **hest** på ubevokset strandbred i perioden 1/9 til 31. maj.

Hunde må gerne være på stranden. De skal holdes i snor fra 1/4 til 30/9 = hele sommeren

Skibe og lystsejlere styrer mod syd, mod indsejlingen til BØGESTRØMMEN.

K 7 BØGESTRØMMEN

Søkort nr. 161 + 162

Her berettes om 'GODE STEDER FOR JOLLESEJLERE'
fra **Jungshoved gennem Bøgestrømmen til Storstrømsbroen.**

INDLEDNING

Kommer man fra Stevns Klint, har de fleste kurs mod *Soldaterne* – indsejlingen til *Bøgestrømmen*. Mens andre ta'r den med ro og slår et slag indenom *Præstø Fjord*. (K. 6). *Bøgestrømmens* to moderne fyr ses på lang afstand.

Er du jollesejler, er der mange smukke, snedige og hyggelige steder, på dette strøg rundt om SE-Sjællands hjørne. Store, lavvandede områder, hvor kølbådene ikke kommer. I *Bøgestrømmen* er der læ, lavt vand og fladt vand. Sejlskibene har benyttet de læ steder i mange hundrede år. F. eks. hvervede Chr. IV hollandske lodser til dette farvand. Senere - midt i 1800-tallet - var der over 3.000 lodsninger pr. år. Besøg *Lodshuset* på marken ved Nyord By. Det er istandsat af *Bådelaugets Udsigten*, som nævnes senere. Dette område regnes for et af Danmarks smukkeste.

Lok.md. for Sydsjælland er *Mads Knudsen* i Præstø. Tlf. 2896 0312, kan konsulteres ved større vanskeligheder.

Retninger skrives med stort, f. ex.: 'NW' og 'E' for øst. Iflg. Søfartsstyrelsens terminologi -

Forkortelser:

'TS' - Træskibs Sammenslutningen. www.ts-skib.dk

'TS-havn' - Frihavn for de fartøjer, der bærer årets mærkat og jomfruvimpel.

'Lok.md' - Den valgte TS-Lokalmænd M/K i pågældende egn. Tilkaldes hvis du har større problemer.

'Lok. TS'er' - TS medlem som ofte er i området og som måske kan 'gi' en hånd med'.

Simple teltpladser. Danmark er blevet forsynet med over 1.000 primitive pladser, til én á to overnatninger hvert sted. Du anskaffer bogen "OVERNATNING I DET FRI". Udgivet af *Cyklistforbundet*, tlf. 33 32 31 21. Den har et kort over alle pladser. I teksten er der korte beskrivelser af hvert sted + GPS koordinater. Disse koordinater kan indtastes direkte på din GPS-modtager eller smartphone og du kan se, hvor pladsen er. ELLER man finder en plads i nærheden på www.maps.google.dk Med en **I-phone** gå man på nettet:

www.teltpladser.dk .

Der er få enkle regler: Aftal med ejeren (nogle steder), max 25 kr per person og pr telt og pr døgn, følg reglerne på netop dét sted. Tag dit affald med, når du fortsætter.

Alt i alt en flot ordning arrangeret af *Naturstyrelsen*.

Prøv www.udinaturen.dk og www.shelternet.dk .

Der er FORSKEL på '**Søkort**'- længde og bredde og '**GPS**' - længde og bredde !

Bøgestrømmen starter her med indløbet fra N ved *Sandhage* - rødt fyr (Fl. R 5s 5m 4M) og *Stenhage*, grønt fyr (Fl. R 5s 5m 3M).

At sejle i dette farvand udenfor de afmærkede løb - kræver en pålidelig udvig, som står foran for masten og viser vej.

Jungshoved. Mod NE ligger der meget store sten. Stedet hedder netop *Stenhage!*

Dyndekrogen: En god plads - lidt speciel. Den lavvandede bugt skærer sig ind mod *Jungshoved*. Lige nord for *Trindelen* ved YBY-kompasbøjen styrer man W, mod en lille bro. Når man kan se, at *Bønsvighoved Skov* mod nord og når *Bøged Skov* mod syd springer lidt frem, er man der! De indrammer *Dyndekrogen*. Der er læ for alle vestlige vinde og de lave grunde giver læ for søen fra de andre retninger.

Stavre By. Mod S ved *Stavesnakke* kan man styre W-over ved YB-kompasbøjen og sejle ind ad den afmærkede rende til *Bådehavnen* med 1½ m vand. Renden sander til - af og til! Det klares som regel ved at hoppe udenbords og skubbe jollen. Der er jolleramper i begge bassiner. Et hyggeligt sted, hvor de få fiskerne er til at snakke med.

Er man nysgerrig, er det en god afveksling at sejle ind til den kønne kirke. Det kræver, at man sejler et godt stykke ud fra *Stavreby*, inden man drejer W-over.

Efterhånden sigter man over mod *Slotsbakke* pynten, som rundes og man ser en god lille bro til fortøjning - med rampe.

Dette er et af de steder, hvor *Snaphanerne* holdt til i deres kamp mod svenskerne. En ond krig! Når svenskerne kaldte de danske - som kæmpede for deres frihed - for *snaphaner*, betød det, at de var fredløse og kunne dræbes uden rettergang.

Jungshoved Kirke har en sjælden smuk beliggenhed tæt ved borgbanken af det tidligere Jungshoved slot og nær bredden af det lille Stavreby Nor. Slottet blev brudt ned af svenskerne? *Kirken* er usædvanlig ved, at tårnet vender mod N, desuden rig på kalkmalerier.

I træktiden - er der mange slags gæs og andre fugle i engene.

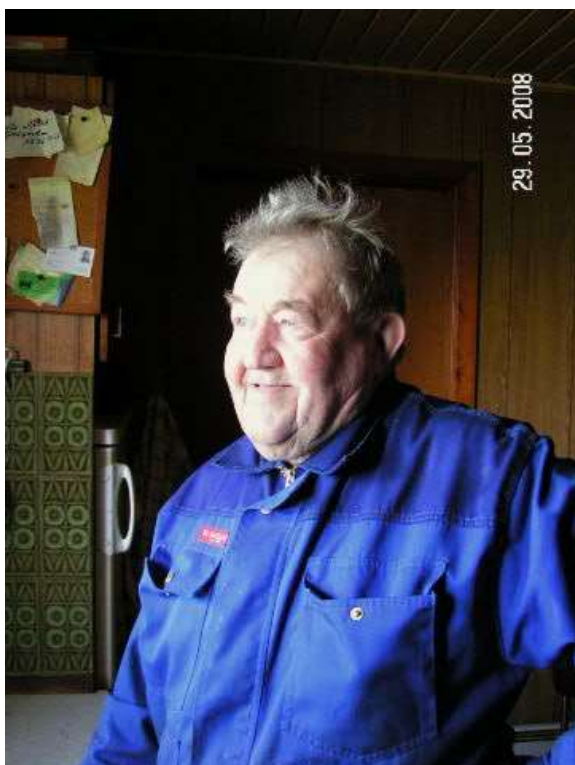
Gule fortøjningsbøjer lige NE for Sandvig Havn. Udlagt ved mange gode ankersteder for lystsejlere af Dansk Sejlerunion.

Sandvig Havn. To bassiner, slæbested S for midtermolen. Her er levende historie - endnu. Mellem havnen og *Sjællandsleden* er der en primitiv **Teltplads nr. N283.**

Velholdt slæbejolle i Sandvig.

Foto: 2008 UB.

Fisker Mogens Johansen, Sandvig. Foto: UB

Vi besøgte *Mogens Johansen* på 87 år i 2008. Hans båd har registreringsnummer ND 300 Næstved Distrikt. Måler 21 fod og 7 tommer i længde, er glasfiberforstærket og udslidt. Dens første motor var en Solo, siden kom der en to-cylindret Marstalmotor, der stadig virker. Jollen er bygget 1930 af Frederiksen i Stubbekøbing. Og der var fest, da de kom hjem med den! Det var lods Hans Espensen på Nyord, der havde bestilt den og siden sejlede den.

Oprikelig var denne havn udskibningssted for byen *Mern* højere oppe i land.

Den grønne jolle ND 300 sejlede som lodsjolle.

De mange små havne i dette løb S og W om Sjælland vidner om et stille, flittigt liv. Man fiskede til husbehov og lidt ekstra til bonden. Konen passede hønsene og køkkenhaven. Grisen fik alt affaldet og blev slagtet i november. Så man klarede sig.

Nej – så enkelt var det ikke. Enevældige kongers krige. Fæstebønder, fastlåste systemer indenfor landbrug, handel og kirke. Sågar perioder med sult og pest. Det krævede opfindsomhed og tålmodighed. Mange holdt ud og klarede sig, nogle faldt fra – men alligevel har vore forgængere skabt alt det i Danmark, som VI nu nyder godt af. Passer vi godt på det?

Koordinaterne til havnene er placeret uden for, så man selv kan vurdere.
Det er koordinater til i-nettets kort o. Danmark, de *kan ikke* sammenlignes med søkortets-
længde og bredde.

Tre - fire smukke bagdele i Kindvig.

2008 UB

Kindvig. Der er to havne: GPS 55° 3.047' 12° 7.825'.
Nye Jollehavn mod N. Med stor, lang mole med badebro.
Vejen op til byen hedder *Lærkevej*.
Gammelhavn mod S. Der er slæbested - toilet og ferskvand.
55° 2.952', 12° 7.803'. Til byen ad *Engvej*. 5 km.

Ålborgjolle og rød motorjolle i Kindvig. 2008 UB.

Balle Strand Havn. GPS N° 55° 2.089', E 12° 8.675'. Bedst at følge det sydlige løb.

God lille havn, lavvandet med fint klubhus. Her er ofte et par fiskere til stede.

Lille, køn smakkejolle i Balle Strand.

UB.

Lavtvands pram i Balle Strand Havn.

Foto: UB.

Udsigten ved stranden nedenfor *Viemose Skov*. GPS - 55° 1.602', 12° 9.079'.

Bådelauget har overtaget det tidligere bådeværft i skoven - lysningen nede ved stranden. Her blev der bygget ca. 550 fiskefartøjer. Udfør værftet er der 0,5 m vand og en lille bro. Hvis der er folk på stedet, så mas jer gennem tagrørene og sig "Hej!".

Bådelauget UDSIGTEN holder til i denne bygning. Formand *Stephen Weisbrod*. Tlf. 6160 6639. De indsamler egnstypiske både, restaurerer dem og sejler dem.

Lige overfor mod E, ligger **Nyord**. Den nydelige Ø med et nydeligt samfund med en pæn lille havn. Går man op i byen til den sekskantede kirke, bør man søge mod vest og ud på marken. Der ligger det lille lodshus med røde sten. Et vindue til hvert af de tre verdenshjørner og en dør. *Bådelauget Udsigten* har 'givet en hånd med ' - og restaureret det i 2010.

Man ved, at der allerede i 1500'tallet var lodser her. Den gang sejlede lodserne om kap, hver gang man fik øje på et skib, der søgte lods. Da gjaldt det om at være den første, for at komme ombord på det store skib, for at lodse. 1769 købte øens 20 gårdmænd sig fri af godsejer og konge. 1796 blev kommandør *Poul Løvenørn* udnævnt til overlods. Han begyndte en oprydning af de forskellige takster, intriger og dårlige arbejde.

I sidste halvdel af 1800'tallet fik Nyord en opgangsperiode, hvor der kunne passere ca. 3.200 skibe om året.

1968 blev broen til Nyord åbnet, hvorefter turisterne begyndte at komme på besøg.

Lodshusets bagside på Nyord.

Kallehave Havn. På Sjællands SE-lige hjørne. *Gl. havn* er umiddelbart bag færgelejet. Marinaen er placeret mere mod W.

I *Gl. havn* er der diesel- og benzinstander ved ophalerstedet. 100 m til købmanden. På havnens østside ser man *De gule Stalde*, der blev brugt indtil i 1980-erne til opstaldning af syge dyr, der skulle sejles til Lindholm. www.baadelaugget.dk er hjemmeside for bådelaugget UDSIGTEN. De er også 'berygtede' for at servere *Sort Sild*. Folk elsker det!

Mønbroen. *Her skifter farvandsafmærkningerne farve.* Det betyder, at kommer du fra E, er du for 'indgående'. Efter passage af *Dronning Alexandrines Bro* er du for 'udgående'!

Bygning af broen blev vedtaget 1934, den blev indviet 1943 - det var under krigen. Besættelsesmagten havde fordel af at broen blev bygget. Den 30. maj 1943 blev broen indviet af dronningen og kronprinseparret. Det betød afslutning på mange års færgefart. Passagertrafik og varetransport blev nemmere og hurtigere. Desuden slap man for at investere i togtrafik på Møn. Sukkerroerne skulle ikke omlastes, de blev kørt direkte til Stege Sukkerfabrik – er nu *Kulturcenter*.

Gamle Kallehave Havn ligger 1 sm W for broen. Fredelig lille jollehavn.

Borreknolden med sine 33 m. o.h. er et markant pejlemærke for sejladsen i *Ulvsund*. Her oppe fra har man udsigt til alle de vestlige indsejlinger til Møn. I vikingetiden hed det 'warth'. Den lokale bonde havde pligt til at sørge for udkig døgnet rundt i ufredstider. Man havde brænde liggende klar til antænding – til signalering.

Langebæk Bro ligger efter *Langø Vrid* helt inde i bunden W for broen til Langø, den er privatejet. Grundt vand og mange net. I en jolle sejler man helst ind i dagslys. Stedet består af små, spinkle broer. Broerne er ikke markeret i søkortet.

Stengrunden - *her skiller vandene mod W eller S!*

Enten fortsætte man mod W, runder N om *Vredet* og forbi *Peters Værft*. Hvis man er i en jolle - sejler stik W – med YB-sydskoten om Stb., derpå grøn bøje om Bb. – lige ud og gennem det hele – ad *Søndre Løb* - fri for de større sejlere

Eller søge mod S for at sejle under *Bogødamningen*, med *Tærø om Stb.* Undervejs lægger man masten og gør årerne klar, for at komme gennem hullet til Grønsund.

Tærø er privatejet og man ønsker ikke besøg. I nødsfald kan man overnatte 1 nat på øens NE-lige spids i læ af den 11 m høje bakke. Anløbes bedst fra E-siden. Der må ikke ankres op på de kurser, som 'Over-ét båkerne' viser.

Peters Værft. Broen og den lille gruppe velbevarede, kønne huse med en barklade længere inde, danner et lille samfund. Her optog man en del til filmen "Gøngehøvdingen". I 1993 renoverede godset *Petersgaard* husene. Dette stemningsfulde kulturmiljø var en kort overgang skibsværft og efter 1807, flådebase under Englands-krigene. I 1980'erne blev flådeegene meldt klar til hugst.

Teltplads nr. 899. Kontakt Poul Rasmussen. Tlf. 5539 5418 – mellem 16 og 21. Pladsen er på *Peterværftvej 15*.

Når man har passeret **Lilleø**, kan man følge kysten hele vejen til – 'under *Bakkebølle*'. Efter ½ sm under *Bakkebølle Fredsskov*, lige før *Skippergrund* med de mange sømærker, er der en plads til båden og **lejr nr. 897** for 1 nat.

Tlf. i **forvejen** til Birthe Toftdal -5534 3516 – bedst efter kl. 15.

Er du læk? Spørg Jens Victor Nielsen til råds på tlf. 2330 8044.

Lige efter Farøbroen kan man vælge:

Mod **Vordingborg Nordhavn** - kurs NW til *Gåsetårnet*.

Mod **Masnedsund Bro** – W til N – mod *Vordingborg Sydhavn*.

Mod **Storstrømsbroen** - kurs W og videre.

Rundt om Farø og videre i *Grønsund* - kurs SE.

Her slutter kapitlet om *Bøgestrømmen*. Knæk og bræk!

Kapitel 8 beskriver *Grønsund og Møn*.

Kapitel 9 beskriver *SW Sjælland*.

LODSEN af Raagø ankommer til hjemhavnen Vordingborg Sydhavn ved Valdemars Gåsetårn.